

Ανώτατη εκπαίδευση και έρευνα στην Ελλάδα, στον 21^ο αιώνα

Στάθης Ν. Καλύβας
Ιούλιος 2022

Τα δεδομένα

Η επιστημονική καινοτομία είναι ίσως το πιο σημαντικό συστατικό για την κατάκτηση και διατήρηση της ευημερίας

Η ανώτατη παιδεία και έρευνα είναι ο βασικός τρόπος παραγωγής επιστημονικής καινοτομίας

Η ανώτατη παιδεία και έρευνα επιδρούν στην ευημερία (αλλά και την ευτυχία) και μέσω άλλων οδών

Το ερώτημα

Πως γίνεται να αποκτήσουμε την καλύτερη δυνατή
ανώτατη παιδεία και έρευνα;
... και μάλιστα σε ένα κόσμο που αλλάζει πολύ
γρήγορα και απρόβλεπτα

Η διαδικασία της αλλαγής

Σχέδιο

Πόροι

Θεσμοί

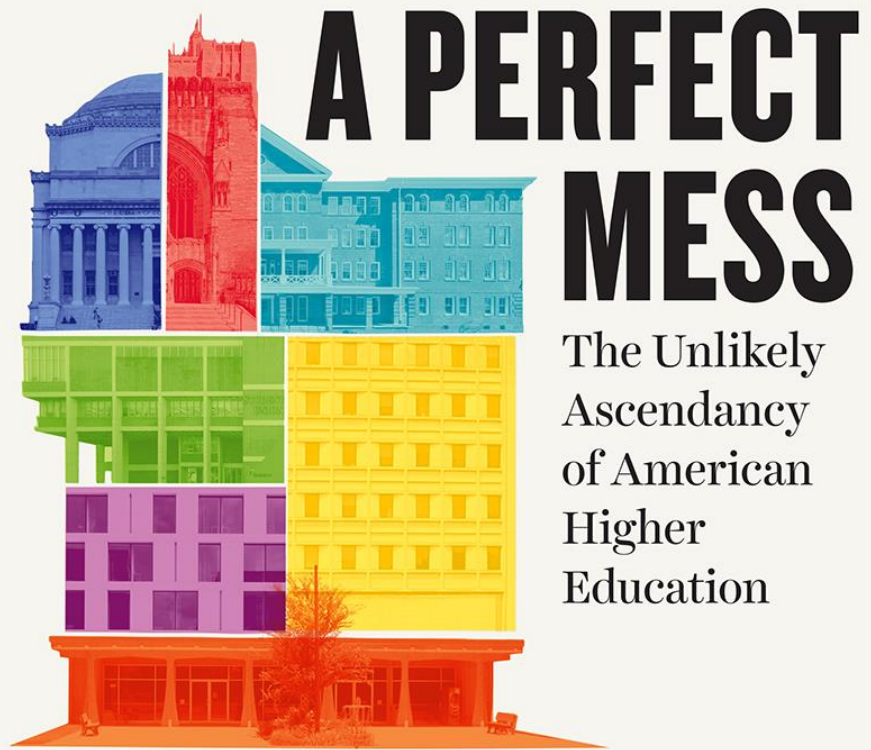
Σχέδιο

Διαφωνίες και συγκρούσεις

Η δύναμη της αδράνειας

Η σημασία της πραγματικότητας

Η μη προβλεψιμότητα του μέλλοντος

A PERFECT MESS

The Unlikely
Ascendancy
of American
Higher
Education

DAVID F. LABAREE

Πόροι

Σπάνις

Η κατάρα των πόρων

Θεσμοί

Γραπτοί κανόνες
Άγραφοι κανόνες
Κουλτούρα

Μια πρόταση

Σχέδιο δράσης για το πανεπιστήμιο του 2030

<https://www.bodossaki.gr/wp-content/uploads/2022/03/Updated-Final-brochure-Web.pdf>

Αποτελεσματικότητα, αυτονομία, λογοδοσία

Μια διαφορετική προσέγγιση

Ας ξεκινήσουμε ανάποδα

Τι είναι ένα καλό πανεπιστήμιο;

Ποια είναι η κουλτούρα της ποιότητας;

Μια προσωπική και υποκειμενική προσέγγιση

Η κουλτούρα της ποιότητας

9 βασικά στοιχεία
Ιδανικά αλλά πραγματικά

1

Η κουλτούρα της ποιότητας έχει ένα κοινό πυρήνα
...και αυτό παρά την τεράστια ετερογένεια και
διαφοροποίηση

Κοινός πυρήνας δεν σημαίνει ίδιες μεθόδους και στόχευση

2

Η γνώση είναι ο απόλυτος αυτοσκοπός

Η παραγωγή και παροχή της γνώσης είναι τρόπος ζωής, όχι απλά μέσο βιοπορισμού

Η προβληματική σύνδεση με τα επαγγελματικά δικαιώματα και την επαγγελματική επιτυχία

Η μάθηση ως θεμελιώδης δεξιότητα

Η σημασία της «μη εργαλειακής» προσέγγισης («απορρόφηση και παραδοτέα»)

Σύζευξη παραγωγής και παροχής της γνώσης

Πολλαπλά πλεονεκτήματα

Το επιστημονικό πνεύμα ως στοιχείο διαμόρφωση της κοινωνίας

4

Εξωστρέφεια

Ανοιχτοί ορίζοντες, ευρύτητα αντιλήψεων

Κοιτάμε συνεχώς τι γίνεται αλλού

...αλλά δεν ακολουθούμε τυφλά τις μόδες

Αυτοπεποίθηση δίχως αλλαζονεία

Προσπαθούμε να μοιάσουμε με τους καλύτερους

Προσπαθούμε να προσελκύσουμε τους καλύτερους

Κινητικότητα καθηγητών και φοιτητών

5

Ευελιξία, πειραματισμός, συνεχής ανασχεδιασμός

Ευέλικτα μαθήματα και πτυχία

Εξατομικευμένα προγράμματα

Πρακτική εξάσκηση

Πρακτικό, όχι γραφειοκρατικό πνεύμα

Η κουλτούρα του «γίνεται»

Αποδοχή και διευθέτηση των αποτυχιών

6

Η συνεκτική κοινότητα

Διάδραση

Πρόσβαση

Συνεχείς επαφές και συναντήσεις

Η «εκτός τάξης» μάθηση

Αποκλειστικότητα και παρουσία

Το πανεπιστήμιο ως δεύτερο (ή και πρώτο) σπίτι

Οι καναπέδες

Πυκνότητα ανθρώπων = πυκνότητα επαφών = πυκνότητα ιδεών

Η αναζήτηση των ορίων

Η σημασία της ελκυστικότητας του χώρου και ο ρόλος της αρχιτεκτονικής

7

Πνευματική γενναιοδωρία

Στην εκπαίδευση αλλά και στην στελέχωση

Όχι ιεραρχία και υποταγή

Όχι μιζέρια

Όχι τοξικότητα

Ενθάρρυνση του καινούργιου και του διαφορετικού

Mentorship

Η σημασία των αποφοίτων

8

Αίσθηση δημιουργίας και χαράς

Η χαρά της μάθησης, της ανακάλυψης, της εξέλιξης

Η δόμηση και επέκταση της έμπνευσης και της φαντασίας

Περιέργεια, καλλιέργεια, πάθος

Ο ρόλος της ηλικίας

Η σύνθεση ενθουσιασμού και σοφίας

9

Αυτογνωσία

Μετρήσεις, δεδομένα κλπ

Ανατροφοδότηση

Η σημασία του συγκριτικού πλεονεκτήματος

Μια σημαντική παρατήρηση

Η ύπαρξη αυτής της κουλτούρας δεν αποκλείει στους
συμβιβασμούς και τις αστοχίες
...αλλά τους αφομοιώνει αντί να αφομοιώνεται από
αυτούς

Και πως γίνονται όλα αυτά;

Η κουλτούρα αλλάζει αργά

... και δύσκολα

Sticky equilibrium

Path dependency

Είναι πιο εύκολο να δημιουργήσεις κάτι νέο από το να
αλλάξεις κάτι παλιό

Κάποιες προϋποθέσεις

Υψηλή στόχευση

Αλλαγή παραδείγματος αντί μπαλωμάτων

Φαντασία

Η λογική της επέκτασης των νησίδων

Εμπιστοσύνη αντί δυσπιστίας ως default

Από τον φόβο της αποτυχίας στην αποδοχή και την
διαχείριση της

Η σημασία της αναγνώρισης και διάχυσης των
βασικών αρχών